

«Ελληνες, οί οποιοί θεωροῦσαν τήν ἀνθρωπίνην φωνήν ὡς προνομιοῦχον ὄργανον τῆς ὀραιότητος τῶν ἤχων.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποῦ ἐνῶ ἔχουν φωνήν τραγουδοῦν διὰ νά τραγουδοῦν καί ἄνθρωποι ποῦ τραγουδοῦν ἀπό κάποιαν ἐσωτερικήν ἀνάγκην. Ἡ δεσποινίς Βαφειάδου ἀνήκει εἰς τήν δευτέραν

κατηγορίαν. Τό τραγοῦδι τῆς εἶνε ἡ φυσική καί ζωσα ἀπήχησις τῆς ψυχῆς τῆς. Μιάς ψυχῆς ἐκλεκτῆς καί πλουσίας εἰς ὀραιότητα. Συγχρόνως ὁμως εἶναι καί ὁ λόγος τῆς ψυχῆς τῆς. Ἰδοῦ λοιπόν διατί τό τραγοῦδι τῆς νεαρᾶς καλλιτέχνης εἶναι ἐκλεκτόν καί πλωσιον εἰς ὀραιότητα.

Ἐνας καλλιτέχνης τότε μόνον εἶναι ἄξιος τοῦ ὀνόματός του, ὅταν κατορθῶνῃ ὄχι μόνον νά διακρίνῃ τῆς ὀμορφίης μιᾶς συνθέσεως, ἀλλά καί νά τᾶς παρουσιάξῃ εἰς τό πολὺ κοινόν. Ἡ μουσική ἐκφράζει τήν ἐνδόμυχον οὐσίαν τῶν πραγμάτων, τό πραγματικόν περιεχόμενον τῶν φαινομένων, τό ἀπρόσιτον εἰς τήν ἀντίληψιν. Αὐτήν τήν γνώμην ἔχει περὶ μουσικῆς ὁ Σοπερχάουερ. Ἡ μουσική ὁμως εἶναι ἔννοια ἀφηρημένη. Ὅταν ἐπομένως λέγομεν μουσικήν, ἐννοοῦμεν τὸν δημιουργὸν μουσικόν ἢ τὸν ἐκτελεστήν μουσικόν. Τότε λοιπὸν ἕνας μουσικός—δημιουργὸς ἢ ἐκτελεστής, διότι καί τό ἐκτελεῖν εἶναι δημιουργεῖν—εἶναι καλλιτέχνης, ὅταν κατορθῶνῃ νά ἐκφράξῃ τό ἀπρόσιτον εἰς τήν ἀντίληψιν τοῦ πολλοῦ κόσμου. Καί αὐτό τό κατορθῶνῃ ἡ δεσποινίς Βαφειάδου.

Μαθήτρια τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ ἡ δεσποινίς Βαφειάδου, ἔμαθεν ἀπὸ τήν καθηγήτριά της νά χαίρεται τήν χαρὰν καί νά πονῇ τὸν πόνον τῶν ἐκτεκτῶν ποῦ ἀπεκρυστάλλωσαν εἰς ἀπαλὰς μελωδίας ἢ εἰς συνταρακτικὰς ἁρμονίας τὰς μεγάλας συγκινήσεις τῆς ψυχῆς τῶν. Ἐκεῖνο ποῦ πρόκειται νά τραγουδήσῃ, πρῶτα τό ζῆ. Καί ἐπειδὴ ἡ φωνή τῆς—ὅπως κάθε φωνή ἀληθινοῦ καλλιτέχνου—ἐκπορεύεται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τήν

ψυχὴν τῆς καί ἄνευ μεσάζοντος διαρμηνεύει αὐτήν ἢ τήν ἀναπαριστᾷ, τό τραγοῦδι τῆς δεσποινίδος Βαφειάδου εἶναι αὐτὴ ἡ ζωὴ, αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ συνθέτου.

Παροισφάλ

ΤΟ ΑΙΩΝΙΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Πρὸς Νιρβάναν

χαίρειν!

Ἀγαπητὲ χρονογράφε,

Θὰ σ' ἐξαφνίσῃ αὐτό τό ἀρχαῖκόν «Χαίρειν». Θὰ ἔγραφα «Γαῖά σου» ἀλλὰ δὲν ξεύρω ἂν τήν στιγμήν αὐτὴν πταρνίζεσαι. Εἰς τήν «Ἑστίαν» τῆς 12 Μαρτίου ἔγραψες ἐν κομφόν, ὡς συνήθως, χρονογράφημα διὰ τήν γλώσσαν τοῦ σχολείου ὑπὸ τήν ἐπίδρασιν μιᾶς μαλλιαρῆς διαλέξεως τοῦ κ. Μανώλη Τριανταφυλλίδου. Ὑπεραπολογεῖσαι τῆς δημοτικῆς δῆθεν, πράγματι ὁμως τῆς μαλλιαρῆς. Αὐτὴ ἡ γλώσσα πῶς κατήντησε! Γλώσσα τοῦ λαοῦ, γλώσσα τῶν φιλόλογων, γλώσσα τῶν ἐφημερίδων, γλώσσα τῶν ἀρχαίων, γλώσσα τῶν μαλλιαρῶν, γλώσσα τῶν ποιητῶν, γλώσσα τῶν ἐπιστημόνων, γλώσσα τοῦ σχολείου.

Μὴν ἐρώτησιν θὰ σοῦ ἀπευθύνω ὡς παλαιὸς φίλος. Ἀφοῦ ὡς γλώσσα? ἀνωτέραν ἀναγνωρίζεις τήν μαλλιαρὴν, διατί, εὐλογημένη, γράφεις εἰς καθαρεύουσιν; Διότι δὲν ἀγνοεῖς ὅτι ἄλλη εἶνε ἡ καθαρεύουσα, ἄλλη ἡ δημοτικὴ, ἄλλη ἡ μαλλιαρὴ. Τῶν δύο πρώτων κάμνεις κομφὴν ἀνάμειξιν. Τὴν τρίτην ὁμως τήν ἀποφεύγεις, ὡς ὁ Διάβολος τὸ λιθάνι—φρονίμως ποιῶν, διότι διαφορετικὰ δὲν θὰ μπορούσε νά σὲ διαβάσῃ κανεὶς, οὔτε ὁ παπᾶς. Ἀλλ' ὁ Ψυχάρης τὸν ὅποιον ἀποκαλεῖς ἀνακαινιστήν, ἀπολογητὴν «ἐπιστήμονα» τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἔγραψε ἢ ἀνέχεται ποτὲ νά γράφῃ, ὅπως γράφεις σύ; Καί διὰ νά ὁμιλήσω πρακτικῶς, ἰδοῦ ἐν πρόχειρον παράδειγμα.

Ἀντιγράφω τυχαίως τήν τελευταίαν φράσιν τοῦ χρονογραφήματος σου:

«Οἱ ἀπολογηταὶ τῶν δημοτικισμῶν φωτίζουν τώρα τοὺς διδασκάλους. Ἀπὸ τοὺς διδασκάλους ἐξαρτᾶται νά γίνουν φορεῖς τῆς νέας ζωῆς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλληνοπαίδων». Πῶς θὰ τὰ ἔγραφεν αὐτὰ ὁ «ἐπιστήμων» Ψυχάρης; Διάβασε, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νά μὴ γελάσῃς.

Οἱ διαλαλητάδες (πῶς νά μεταφρασθῇ ἡ λέξις «ἀπολογητής» εἰς τήν Ψυχαρικήν; Βοήθησέ με παρακαλῶ ἢ μᾶλλον προκειμένου περὶ ἀπολογητοῦ...ἀπολογήσου,) τῶν λαλούμενων φέγγουνε τώρα τοὺς δάσκαλους. Ἀφ' τοὺς δασκάλους κρεμνιέται νά γενοῦνε βαστάζοι τῆς καινούργιας ζωῆς στὲς ψυχούλες τῶν Ἑλληνοπόουλων». Καί ἐκφράζω τήν δικαίαν, ὑποθέτω, ἀπορίαν. Διατί δὲν γράφεις ἀγαπητὲ Νιρβάνα, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Καί διατί ὁ Παλαμᾶς ὡς W εἰς τό «Ἐμπρὸς» γράφει